

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Kommunal- og distriktsdepartementet

Dato: 14.04.2026
Deres ref: 26/200

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til NOU 2026:1 En bærekraftig kommunesektor

Vi viser til deres høring 16. januar, av NOU 2026: 1 En bærekraftig kommunesektor – Kommunekommisjonens første delutredning.

NIBIO vurdering

NIBIO mener NOU 2026: 1 gir et godt og viktig kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av kommunesektoren, når det gjelder kommunenes rolle som samfunnsutvikler innen arealbruk, klima, natur og landbruk.

Utredningen dokumenterer betydelige kapasitets- og kompetanseutfordringer i kommunenes samfunnsutviklerrolle, spesielt i små og mindre sentrale kommuner. Dette gjelder blant annet planlegging etter plan- og bygningsloven, ivaretagelse av klima- og miljøhensyn, naturforvaltning og landbruksforvaltning. Samtidig peker kommisjonen på at dette er områder hvor kommunale beslutninger har store langsiktige og sektorovergrepene virkninger, også utover kommunegrensene og for kommende generasjoner.

NIBIO anser, i likhet med kommisjonen, at natur- og klimafeltet fortsatt bør være et område med nasjonal styring, og ser positivt på forslag om forenkling og sammenslåing av øremerkede tilskudd. En mer helhetlig innretning av virkemidler på natur- og klimafeltet kan bidra til bedre sammenheng mellom arealbruk, klimatiltak, naturmangfold og landbruksinteresser, og redusere administrative belastninger for kommunene.

Utredningen tydeliggjør behovet for mer kunnskapsbasert styring og beslutningsstøtte fremfor økt detaljregulering innen samfunnsutviklingsområdet. NIBIO mener dette understreker betydningen av nasjonale kunnskapsmiljøer som kan bidra med forskningsbasert kunnskap, data, analyser og

NIBIO

verktøy til bruk i kommunal og regional planlegging. Dette gjelder særlig innen arealregnskap, jordvern, klima- og naturanalyser, samt vurdering av langsiktige effekter av areal- og ressursbruk.

Samlet sett mener NIBIO at NOU 2026: 1 gir et tydelig signal om behovet for å styrke kommunenes evne til å utøve samfunnsutviklerrollen gjennom bedre tilgang til relevant kunnskap og beslutningsstøtte, og at dette bør vektlegges i det videre arbeidet med statens styring av kommunesektoren.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO